

חבורה פנחס

לעילוי נשמתן של אהרן בן מרדכי ורעייתו סולתנה בת ר' שלמה ואסתר – לעילוי נשמתן של אהרן בן משה ורעייתו פרלה בת עמרם
לע"נ לוי בת סוליקא – לע"נ דוד בן י-הודה – לע"נ מימון בן שמטוב

Les filles héritent-elles selon la Torah ?

בבא בתרא דף קטו ע"א

מתני' סדר נחלות כך הוא: "איש כי ימות וכן אין לו, והעברתם את נחלתו לבתו" – בן קודם לבת, כל יוצאי יריכו של בן קודמין לבת. בת קודמת לאחיו, יוצאי יריכה של בת קודמין לאחיו. אחיו קודמין לאחי האב, יוצאי יריכו של אחיו קודמין לאחי האב. זה הכלל: כל הקודם בנחלה – יוצאי יריכו קודמין. והאב קודם לכל יוצאי יריכו

בבא בתרא דף קי ע"ב

רבינא אמר, מהכא: "הקרב אליו"; "הקרב" – קרוב קודם. וימאי קורבה דבן מבת – שכן קם תחת אביו ליעדה ולשדה אחוזה? יעדה – בת לאו בת יעדה היא! שדה אחוזה נמי – מהאי פירקא גופה הוא, דהא קיימא ליה לתנא, כלום יש ביום אלא במקום שאין בו! אלא מסנורתא כדשנין מעיקרא. ואי בעית אימא, מהכא: "והתנחלתם אתם לבניכם אחריכם"; "בניכם" – ולא בנותיכם. אלא מעתה, "למען ירבו מיכם וימי בניכם", הכי נמי "בניכם" – ולא בנותיכם? ברכה שאני

ערכין דף כה ע"ב

בעי רבה בר אבוב: בת מהו שתעמיד שדה לאביה? כיון דלענין יבום, בן ובת כי הדדי פטרי – מוקמה, או דילמא כיון דלענין נחלה, בת במקום בן כי אחר דמיא – לא מוקמה. תא שמע, דתנא דבי רבי ישמעאל: כל שהיא אחר במקום בן, והא נמי במקום בן כי אחר דמיא. בעי רבי זירא: אשה מי מעמיד לה שדה? בעל מוקים לה, שכן יורשה, או דילמא בן מוקים לה, שכן נוטל בראוי כבמוחזק? תיקו

הוריות דף ו ע"א

אמר רב פפא: כי גמירי חטאת שמתו בעליה במיתה – הגי מילי בנחיד, אבל לא בצבור, לפי שאין מיתה בצבור. מנא ליה לרב פפא הא? אילימא מדכתיב: "תחת אבותיה יהיו בניה", אי הכי אפילו בנחיד נמי! אלא דוקנא דרב פפא משעיר דראש חדש, דאמר רחמנא: מיתי מתרומת הלשכה. והא מיתי להו מישראל, והנך דפיישי היכי מיתו! אלא שמע מינה: חטאת שמתו בעליה בצבור קרבה. מי דמי? שעיר דראש חדש, דלמא לא מיתו מצבור, אבל הקא ודאי מיתו!

קידושין דף יז ע"ב

אמר רבא: דבר תורה נכרי יורש את אביו, שנאמר: "וחשב עם קנהו" – ולא עם יורשי קנהו. מכלל דאית ליה יורשים. גר את הנכרי – אינו מדברי תורה, אלא מדברי סופרים. דתנן: גר ונכרי שירשו את אביהם נכרי, גר יכול לומר לנכרי טול אתה עבודה זרה ואני מעות, טול אתה יין נסך ואני פירות. משבאו לרשות גר – אסור. ואי סלקא דעתך דאורייתא, כי לא באו לרשותו נמי – כי שקיל חילופי עבודה זרה הוא דקא שקיל! אלא: מדרבנן, גזירה הוא דעבוד רבנן שמא יחזור לסורו

בבא קמא דף מ ע"א

תנו רבנן: שאלו בחזקת תם, ונמצא מועד – בעלים משלמין חצי נזק, ושואל משלם חצי נזק. הועד בבית שואל, והחזירו לבעלים – בעלים משלמין חצי נזק, ושואל פטור מכלום. אמר מר: שאלו בחזקת תם, ונמצא מועד – בעלים משלמין חצי נזק, ושואל חצי נזק. ואמאי? לימא ליה: תורא שאילי, אריא לא שאילי! אמר רב: הכא במאי עסקינן – שהכיר בו שהוא נגחן. ונימא ליה: תם שאילי, מועד לא שאילי! משום דאמר ליה: סוף סוף אי תם הנה – פלגא נזקא בעית שלומי; השתא נמי, זיל שלים פלגא נזקא. ונימא ליה: אי תם – הנה משתלם מגופו! משום דאמר ליה: סוף סוף, את – לאו תורא בעית שלומי לדידי? ונימא ליה: (מ' ב) אם תם – הנה מודינא, ומפטרינא! ואפילו למאן דאמר פלגא נזקא ממונא, גימא ליה: אי תם הוא – הנה מעריקנא ליה לאגמא! אלא הכא במאי עסקינן – כגון דאקדים בי דינא, ונפסיה. אי הכי, בעלים אמאי משלמים חצי נזק? גימא ליה: אתפסטיה לתוראי – בידיא [ד]מאן דלא מצינא לאשתעווי דינא בהדיה! משום דאמר ליה: אי אהדרתיה ניהלך, לאו מינך הו' שקלי ליה! ונימא ליה: אי אהדרתיה ניהלי, הנה מעריקנא ליה לאגמא! משום דאמר ליה: סוף סוף, לאו מעליה הו' משתלמי?

שולחן ערוך חושן משפט י"ב, ו'

דיין שבאו לפניו רך וקשה וכל דיני פשרה

מי שתובעים אותו ממון שהוא מוחזק בו אסור לבקש צדדים להשמט כדי שיתרצה הלה לעשות עמו פשרה וימחול לו על השאר: הגה ואם עבר ועשה אינו יוצא ידי שמים עד שיתן לו את שלו:

שולחן ערוך חושן משפט שס"ט, י"א

אסור לקנות מגזלן ולסטים וליהנות מממונם ודינא דמלכותא כיצד

וכן מלך שגזר שכל מי שיתן מס הקצוב על האיש ישתעבד בזה שלא נתן ובא ישראל ונתן המס שעל ישראל זה העני הרי זה עובד בו יותר מדאי שדין המלך דין אבל אינו עובד בו כעבד: הגה ישראל שהיה חייב לעכו"ם והעכו"ם מכר השטר לישראל אע"פ שאסור לדון עם ישראל חבירו בפני עכו"ם ואע"פ שבא מכח עכו"ם מ"מ דייני ישראל יפסקו לישראל זה מה שהיה העכו"ם מרויח לפני דייני עכו"ם הואיל וישראל זה בא מכחו הרי הוא כמוהו בכל מה שהיה יכול לזכות לפני דייני עכו"ם שהוא דינא דמלכותא (תשובת הרא"ש כלל י"ח סי' א' וכן"ל ס"ס כ"ו) הנושא אשה במקום שדנין בדיני עכו"ם ומתה אשתו לא יוכל אבי אשתו או שאר יורשיה לומר כל הנושא אשה על דעת המנהג הוא נושא ונדון הדבר בדיני עכו"ם דאם מתה (לא) יורשה בעלה או כדומה לזה וליכא בזה משום דינא דמלכותא (ב"י בסי' כ"ו בשם תשובת הרשב"א) דלא אמרינן דינא דמלכותא אלא בדבר שיש בו הנאה למלך או שהוא לתקנת בני המדינה אבל לא שידונו בדיני עכו"ם דא"כ בטלו כל דיני ישראל (מהרי"ק שורש קפ"ז בשם רשב"א):

שולחן ערוך חושן משפט רע"ו, א'

מציאת בהמה ושט"ח ושובר וגט אשה

ב' שראו גמל או חמור של מציאה וקדמו שניהם והנהיגוהו או משכוהו או שהיה אחד מנהיג ואחד מושך קנו שניהם בד"א בחמור אבל בגמל אם היה אחד מנהיג ואחד מושך המושך קנה אבל לא המנהיג:

שולחן ערוך' אבן העזר קי"ג, ד'

עישור נכסים ממה נגבים

הניח בנות רבות כל שתבא לינשא נותנין לה עישור הנכסים ושל אחריה עישור מה ששיירה הראשונה ושל אחריה עישור מה ששיירה שניה ואם באו כלם לינשא כא' ראשונה נוטלת עישור ושנייה עישור מה ששיירה ראשונה וכן אפי' הן עשר וחוזרת וחולקות כל העשורים בשוה: הגה אע"פ שעישור נכסים אינה נגבה עד שתבא הבת להנשא מ"מ משערים לפי מה שהניח בעת מותו וכן אם אומדים אותו אומדין אותו מיד שמת ואינה נוטלת עד שתנשא (המ"מ פ' שני בשם הרשב"א ותשובת הרמב"ן סי' מ"ו):

רמב"ם הלכות נחלות ו, ט

ט הָעֶפְסִים יִרְשׁוּ אֶת אֲבִי תוֹרָה. אֲבָל יִשְׁאָר יִרְשׁוּתֵיהֶן מִנִּיחִין אוֹתוֹ לְפִי מִנְהָגָם:

י וְהַגֵּר אֵינוֹ יִרְשׁ אֶת אֲבִי הָעֶפְסִים אֲלָא מִדְּבָרֵיהֶם תִּקְנוּ לוֹ שִׁירֵשׁ כְּשֶׁהָיָה שָׂמָא יָחִיז לְמִדָּו. וַיִּרְאֶה לִי שְׁתַּנְאִי מוֹעִיל בִּירְשָׁה זוֹ הוֹאִיל וְאֵין הָעֶפְסִים מְחֻיָּב לַעֲמֹד בְּתַקְנַת חֲכָמִים. וְאֵין הָעֶפְסִים יִרְשׁוּ אֶת אֲבִי הַגֵּר וְלֹא גֵר יִרְשׁ אֶת גֵּר לֹא מִדְּבָרֵי תוֹרָה וְלֹא מִדְּבָרֵי סוּפְרִים: